

บันทึก

เรื่อง สิทธิที่จะเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกา
ค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุดที่ ศธ ๑๑๐๒/๐๐๘๙ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสรุปความได้ว่า มาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติให้สิทธิที่จะเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการของข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ตามคำร้องขอของตนเองที่มีอยู่ตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ใช้บังคับ ยังคงมีอยู่ต่อไปจนกว่าจะหมดสิทธิตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๕/ว๔๑ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๑ ข้อความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติในการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ไว้ดังนี้

“ข้อ ๖ กรณีดังต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านอยู่ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับตามความหมายของมาตรา ๕

(๑) ข้าราชการผู้มีสิทธิได้ยื่นแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้านภายหลังจากวันที่พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับไปแล้ว คือ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๑ เป็นต้นไป

(๒) ข้าราชการผู้มีสิทธิได้ยื่นแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้านไว้ก่อนวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๑ แต่ผู้มีอำนาจขออนุมัติจ่ายเงินตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๐ ข้อ ๘ ได้ลงนามอนุมัติภายหลังจากพระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับไปแล้ว”

จากแนวทางปฏิบัติดังกล่าวเป็นเหตุให้ข้าราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทั่วประเทศเป็นจำนวนมากที่ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเองก่อนวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๑ แต่ได้ยื่นแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้านซึ่งเข้าข่ายหลักเกณฑ์ตามข้อ ๖ ของหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวหมดสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน อันทำให้ข้าราชการเหล่านั้นได้รับความเดือดร้อนมาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้ขอความอนุเคราะห์กระทรวงการคลังเพื่อทบทวนสิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ และกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือที่ กค ๐๕๒๖.๕/๔๕๓๙ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๑ ตอบชี้แจงสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติว่า “สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านกรณีข้าราชการได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ตามคำร้องขอของ

ตนเอง ตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้สิทธิสำหรับข้าราชการที่ได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านอยู่แล้วก่อนวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ และกรณีที่ถือว่าข้าราชการเป็นผู้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านอยู่ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกามีผลบังคับนั้น กระทรวงการคลังได้มีหนังสือเวียนขอความเข้าใจให้ทราบแล้ว ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๕/ว ๘๑ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๑ ว่าให้พิจารณาจากวันที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามอนุมัติให้เบิกค่าเช่าบ้านได้ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าข้าราชการผู้นั้นจะได้ยื่นแบบขอเบิกเงินค่าเช่าบ้านแล้วหรือไม่อย่างไร และโดยที่สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชกฤษฎีกาข้างต้น ซึ่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมิได้ให้อำนาจกระทรวงการคลังที่จะพิจารณาอนุมัติ ยกเว้นการปฏิบัติอื่นใด นอกเหนือไปจากที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ ดังนั้น กรณีนี้จึงไม่อาจพิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการดังกล่าวเบิกค่าเช่าบ้านเป็นกรณีพิเศษตามที่ขอมาได้แต่อย่างใด”

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ความหมายตามมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๑ น่าจะหมายถึง ข้าราชการผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านอยู่ก่อน ซึ่งได้รับสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านอยู่ก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม ให้ยังคงมีสิทธิที่จะเบิกค่าเช่าบ้านในท้องถิ่นนั้นได้ต่อไปสำหรับความหมายของมาตรา ๕ ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๕/ว ๘๑ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๑ ข้อ ๖ น่าจะขัดกับพระราชกฤษฎีกานี้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิที่จะเบิกค่าเช่าบ้าน ข้าราชการให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อวินิจฉัยตีความความหมายของมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๑ ทั้งนี้ เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการผู้ซึ่งขอใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว มีความเห็นว่า ตามมาตรา ๗^๑ และมาตรา ๑๓^๒ แห่ง

^๑ มาตรา ๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้น

(๑) ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้อยู่แล้ว

(๒) มีเคหสถานของตนเอง หรือของสามีหรือภริยาที่พ้ออาศัยอยู่ร่วมกันได้ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่

พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้บัญญัติให้สิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ ได้เกิดขึ้นและมีผลบริบูรณ์นับแต่วันที่ข้าราชการผู้ซึ่งได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ได้เข้าบ้านอยู่จริง หรือนับแต่วันไปรายงานตัวเพื่อเข้ารับหน้าที่ในกรณีที่ได้เข้าบ้านอยู่ก่อนวันไปรายงานตัว ดังนั้น การพิจารณาว่าข้าราชการผู้ใดยังคงมีสิทธิที่จะเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๕^๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓^๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงต้องพิจารณาจากวันที่สิทธินั้นได้เกิดขึ้นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย มิใช่พิจารณาจากวันที่ผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงินตามข้อ ๘^๕ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วย

(๓) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก หรือท้องที่ที่กลับเข้ารับราชการใหม่

(๔) เป็นข้าราชการวิสามัญ

ฯลฯ

ฯลฯ

๒ มาตรา ๑๓ ให้ข้าราชการมีสิทธิได้รับเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการตั้งแต่วันที่ข้าราชการผู้นั้นได้เข้าอยู่จริง แต่ไม่ก่อนวันรายงานตัวเพื่อเข้ารับหน้าที่ และให้สิ้นสุดลงในวันที่ขาดจากอัตราเงินเดือนหรือวันที่อยู่ในข่ายหมดสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามพระราชกฤษฎีกานี้ ถ้าผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ไปรับราชการในท้องที่อื่นไม่สามารถออกเดินทางไปได้ในวันส่งมอบหน้าที่ ให้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านต่อไปอีกไม่เกินสิบวันนับแต่วันส่งมอบหน้าที่ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นจะต้องอยู่ต่อไปอีก ให้เบิกค่าเช่าบ้านได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

๓ มาตรา ๕ สิทธิที่จะเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการของข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ตามคำร้องขอของตนเอง หรือของข้าราชการซึ่งสำนักงานที่ปฏิบัติราชการประจำอยู่เดิมได้ย้ายสถานที่ทำการไปตั้งในท้องที่ใหม่ที่มีอยู่ตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ ให้ยังคงมีอยู่ต่อไปจนกว่าจะหมดสิทธิตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกานี้

๔ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ สิทธิที่จะเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการของข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ตามคำร้องขอของตนเองที่มีอยู่ตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ ให้ยังคงมีอยู่ต่อไปจนกว่าจะหมดสิทธิตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกานี้

สิทธิที่จะเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการของข้าราชการซึ่งต้องไปปฏิบัติราชการประจำสำนักงานในต่างท้องที่เนื่องจากสำนักงานที่ปฏิบัติราชการประจำอยู่เดิมได้ย้ายสถานที่ทำการไปตั้งในท้องที่ใหม่ใกล้เคียงกับท้องที่ที่ตั้งสำนักงานเดิมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดที่มีอยู่ตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันสิ้นสุดลง”

๕ ข้อ ๘ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือข้าราชการต่อไปนี้ เป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงิน

(๑) ส่วนราชการส่วนกลาง ให้เป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม หรือผู้ที่หัวหน้าส่วนราชการมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๖ หรือเทียบเท่าหรือผู้ที่มิยศตั้งแต่พันโท นาวาโท นาวาอากาศโท หรือพันตำรวจโท ขึ้นไป

(๒) หน่วยงานสังกัดส่วนกลางแต่มีสำนักงานอยู่ในส่วนภูมิภาคหรือแยกต่างหากจาก

การเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้ลงนามอนุมัติให้เบิกจ่ายค่าเช่าบ้านได้เป็นสำคัญตามที่ได้กำหนดไว้ในหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๕/ว ๘๑ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๑

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) เห็นว่า แนวปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๕/ว ๘๑ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๑ นั้น เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่นอกเหนือไปจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงไม่มีผลที่จะนำมาใช้ตัดสิทธิของข้าราชการที่มีอยู่ตามกฎหมายได้

(ลงชื่อ) อัครราช จุฬารัตน
(นายอัครราช จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๔๒

กระทรวง ทบวง กรม หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมจะมอบหมายให้หัวหน้าหน่วยงานนั้นซึ่งเป็นผู้เบิกเงินจากคลังเป็นผู้อนุมัติการจ่ายเงินของหน่วยงานนั้นก็ได้

(๓) ส่วนราชการบริหารส่วนภูมิภาค ให้หัวหน้าส่วนราชการผู้เบิกเงินจากคลังเป็นผู้อนุมัติเว้นแต่การอนุมัติการจ่ายเงินของหัวหน้าส่วนราชการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อนุมัติ สำหรับส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่เบิกเงินกับสำนักงานคลังอำเภอ ให้นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงินของหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอนั้น